

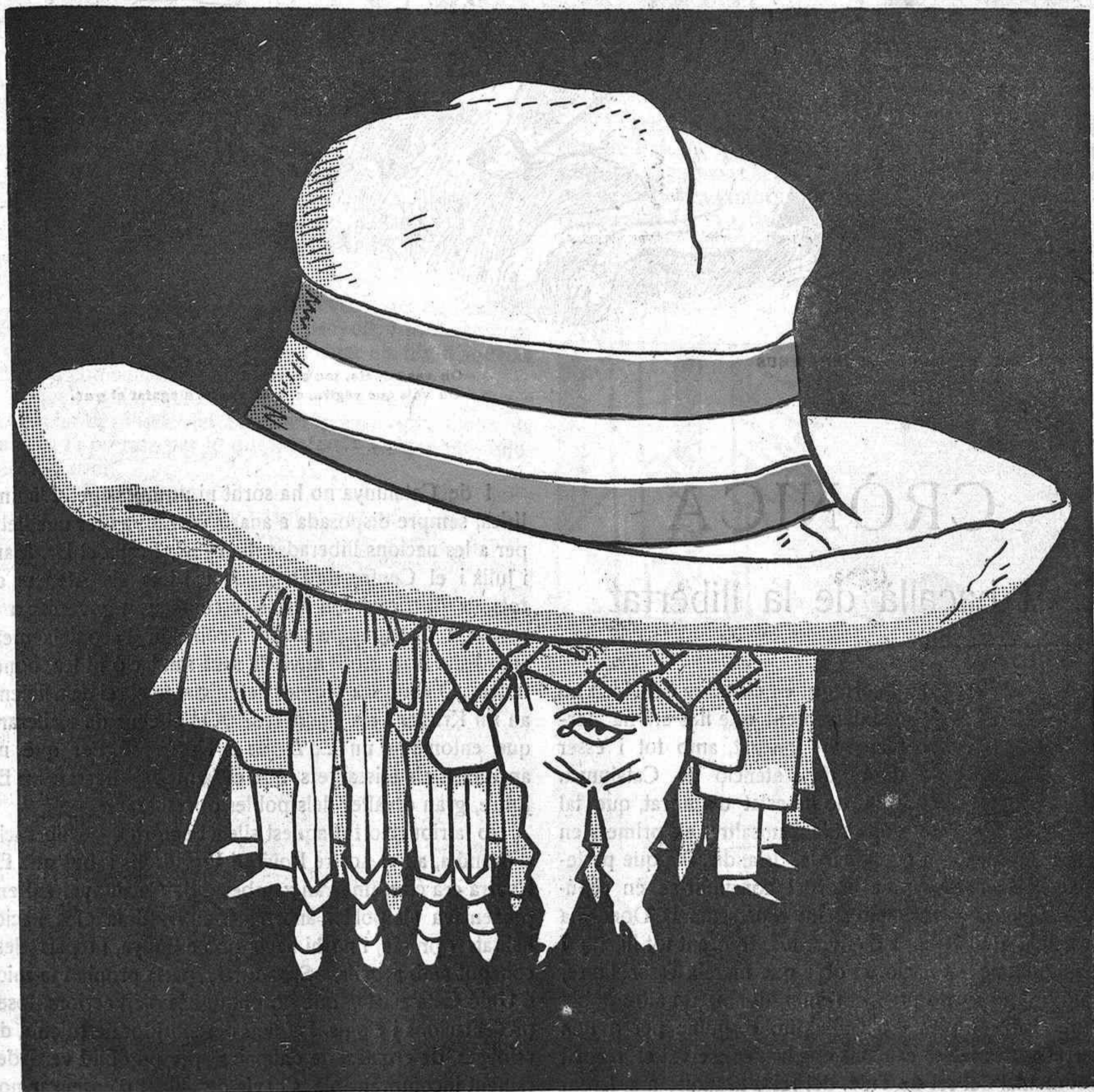
L'ESQUEJELLA

DE LA TORRATXA

Núm. 1985 ——— Anv XXXIX
BARCELONA 12 DE GENER DE 1917

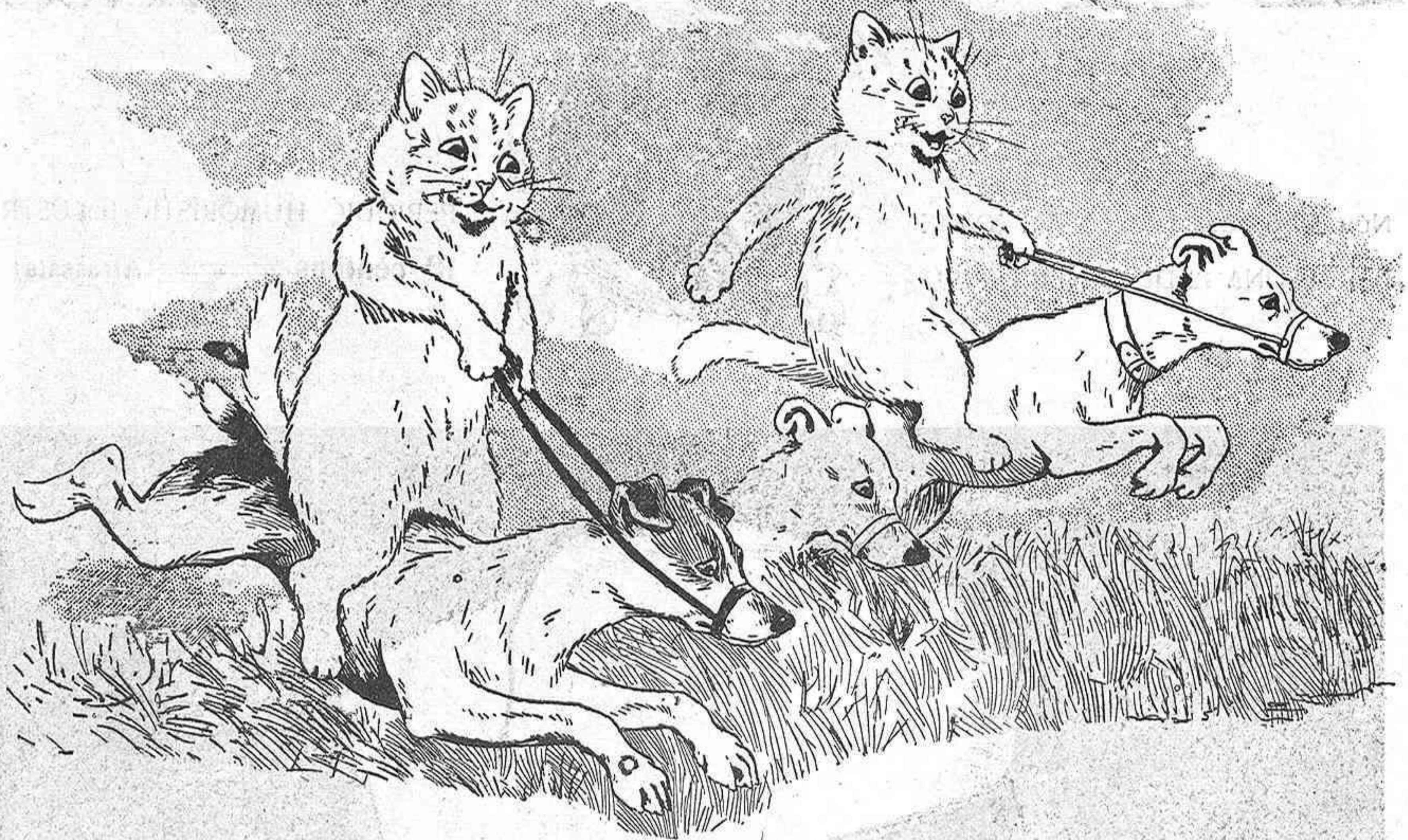

PERIÓDIC HUMORÍSTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims ——— Atrassats: 20

NOTA POLÍTICA

«La unión de todos los republicanos...» segons els radicals.

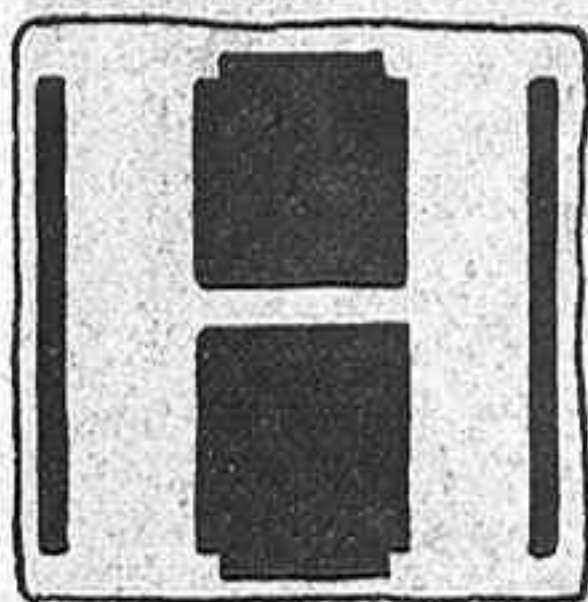

ELS MES DELS MARRAMBUS

-On vas mixeta, tan corrents?
-On vols que vagi?... allà on vas tu: a agafar el gat.

CRÒNICA

El bacallà de la llibertat

A ocorregut en els mars del Nord un aconteixement que fins ara ha permanescut ignorat, amb tot i ésser digne de l'atenció de Catalunya. Tant ho ha estat d'ignorat, que tal volta serem nosaltres els primers en

llençar la nova i en comentar-la. Islandia, illa que pertanyia a Dinamarca, ha acordat constituir-se en república. Enviava a Dinamarca cinc representants. Doncs ha participat que deixarà d'enviar-los, trencant tot lligam i constituint-se en nació. «Poble que mereix ésser lliure, si no li donen s'ho pren.» Tenim, doncs, un altre poble lliure: la república d'Islandia, títol magnífic per a una opereta. Les velles cançons ens han conservat el record sentimental del rei de Tulé, del rei d'Islandia; ara, farem cançons amb la república de Tulé. La poesia s'ha fet republicana.

I de Catalunya no ha sortit ni un missatge! L'ànima lírica, sempre disposada a anar a correus a tirar una lletra per a les nacions lliberades, ha callat; i calla el Dr. Martí i Julià i el Centre de Dependents i tots els Ateneus de tots els districtes. Un poble se comença a governar a sí mateix, i Catalunya, amb tot i coincidir l'aconteixement amb l'any nou, no li envia la seva salutació ni les bones festes. ¿On són les plomes del missatge al rei dels helens, an En Kruger i als filandesos? ¿On el chor de turiferaris que entonaren un *Te Deum* a Noruega? ¿Per què no apareixen els missatgers que cada mes s'adressen an En Joffre, gran cavaller dels pobles opresos?

Jo atribueixo tot aquest silenci entorn a la lliberació d'Islandia, an el nostre Rovira i Virgili. És sabut que En Rovira era com un gran xambelan de Catalunya. Ell ens presentava als pobles anorreats, ell conduïa a les nacionalitats opreses, i no hi havia poble llunyà, ni país desconegut amb segells, «Segadors», parla propia i la mica d'Unió Catalanista, que no obtingués d'ell cerimonioses presentacions i elogis. I aquest descobridor de rutenis, de eslovacs, de croates, de dàlmates, per un oblid veritablement incomprensible, s'havia descuidat d'ensenyar-nos als islandesos. Oblid lamentabilíssim, pel qual Catalunya passarà com una nacionalitat descortès i insensible da-

vant d'Islandia, que veurà no obté el nostre homenatge que fruïren Creta, el Transwaal, Finlàndia i Noruega.

I a fè que si un poble hi ha digne d'admiració és l'islandès. Perdut en mig de la mar salada, no té gairebé ni per al pa de cada dia. Tot en la nova illa republicana és erm i eixut. Aquell rei de Tulé ja sabem que va llençar la seva copa al mar sens dubte amargat de l'espectacle de la seva terra sense flors, ni astres, ni remats, ni aigua. I aquest poble se declara lliure. No compta més que amb la pesca del bacallà i se resigna a viure condemnat a bacallà etern, que des d'ara serà el bacallà de la llibertat. I al gall de França, símbol ubèrrim i romàntic, afegirem els republicans el bacallà sec i magre, però honrat, de Islandia.

PARADOX

Qui mana a câ'n Ribot?

Cada dia són més evidents els aventatges de l'estricta neutralitat que disfrutem els espanyols; i prou se veu d'una hora lluny qui és que fa bellugar els fils d'aqueixa estúpida comedia de titelles.

Aquell qui'n dubti una mica, no ha de fer sinó llegir la circular del Fiscal del Suprem, posant tota mena de trabes a la premsa per lo que's refereix a suposades injurries al Kaiser.

I el nostre governador interí, aqueixa nulitat que's diu Die i Mas, s'ho prengué tant al peu de la lletra això de la circular, que li faltà temps per a fer mèrits, denunciant a tort i a dret, al punt de empastifar-nos amb llapiç roig el número darrer del any, dedicat als Ignocents; una denuncia a una senzilla ignocentada, que ha sigut com una llufa ridícula posada a l'esquena dels nostres germanòfils per a que's fixessin bé en qui és i qui deixa d'ésser el modern Rei herodes de la pobre humanitat.

No content amb això, el desdixat governador interí, va fer retirar dels Kioscos el número de L'ESQUELLA corresponent a la setmana passada, dient: «que's podia vendre però que no podia estar exposat a la vista del públic»; barrabassada indigna de l'autoritat d'un país lliure.

Tractant-se de un número sobre el qual no ha recaigut denuncia ¿vol dir-nos, senyor *segundón*, si això que ha fet vostè no és excedir-se en les seves atribucions?... ¿Es que havem d'estar sempre a mercè dels perdona vides germanòfils?... Qui mana a câ'n Ribot?

— Altre exabrupte autoritari que ha col·locat al Govern fora de tota llei i tota justícia ha estat l'arbitraria clausura de l'Exposició a benefici dels voluntaris espanyols, que iniciada per la revista *España* s'estava celebrant amb gran èxit a Madrid i qual objecte no podia ésser més cristià ni més pietós.

Bé és veritat que uns quants dies després l'ordre ha sigut revocada, però el bunyol ja està fet... i al Estranger ja se n'han enterat.

Tants i tants atropells que venen estalonant-se contra

l'esperit lliberal i al·liadòfil del nostre poble no poden tenir altra causa que una solapada influencia dels germànics en les altes esferes del poder, que en tant ens fa la gara-gara amb notes que volen ésser purament neutrals, permet que'ls submarins vagin enfonzant els nostres vaixells mercants inofensius. Per això creiem arribada l'hora de preguntar:

Qui mana a câ'n Ribot, l'amo o el porc?

Sic transit...

Un redactor de L'ESQUELLA va anar a Valencia aquests dies de Pasqua, i, naturalment, visità an aquella mitja dotzena de xicots que sempre s'han interessat per les coses catalanes. Joves pintors o periodistes que han llegit algú número de *La Veu*, han conegut an En Rusiñol i recorden l'anada de l'Orfeo i el discurs de l'Ignasi Iglesias en els Jocs Florals.

El cotxer. — Vés a fer peçolles a ta tia, desvergonyit.

Els xicots pregunten al nostre company anècdotes barcelonines. El nostre company va passant el rosari de tot lo que pot espentarrar an aquells bons valencians admiratius. A l'últim, un preguntà:

—I En Xenius?

El nostre company, cal advertir, té declarada persona ingrata an En Xenius des de'l començament de la guerra. Ni el llegeix, ni el preocupa. Res, una cosa pretèrita que plavia però que ja no interessa. Com si fos un mort, al escoltar la pregunta se la fa repetir:

—Qui dieu?

—En Xenius.

—Es mort—respònd displicantment.

—Mort? Doncs jo no en savia res, no he llegit res.

—Ni jo.

—Ni jo.

—Doncs, sí, sí; és mort.

Es fa un pausa. L'interrogador, després d'una ganyota planyívola, posa un comentari fúnebre. Aquest:

—I no era tonto...

Fou l'epitafi—un epitafi realíssim—que's posà al distingit cronista de *La Veu*, a València, en un dia de Pasques de 1916, tercer any de guerra.

L'unió republicana

La nostra premsa republicana ha passat aquests dies brodant el tema de l'unió. *El Progreso* ponderant-la, *El Diluvio* rebutjant-la—rebutjant la amb els radicals, millor dit—i *La Lucha* fent d'ànima de Garibay. Tot va ésser perquè En Lerroux convidà a dinar als diputats republicans, entre els quals es trobava En Marcelí Domingo. Els periodistes donaren proporcions d'àpet transcendental al banquet d'En Lerroux, suposant que entorn d'aquella taula s'havien juntat, establint l'unió, els dotze apòstols populars.

Ningú ha interrogat a cap dels apòstols, però nosaltres escoltàrem la conversa d'un diputat que va assistir-hi:

—Nosaltres no parlàrem d'unió per a res, sinó dels diputats absents. A l'un li deixàrem com nova l'oratoria, de l'altre comentàrem les costums, dels demés tot lo que podia servir per a la mocegada.

—Però, no's tractava de fer l'unió?

—Es tractava de menjar, i, naturalment, mocegavem les viandes pròximes i els amics llunyans.

—Però ni una alusió a la possibilitat de juntar-se les forces republicanes?

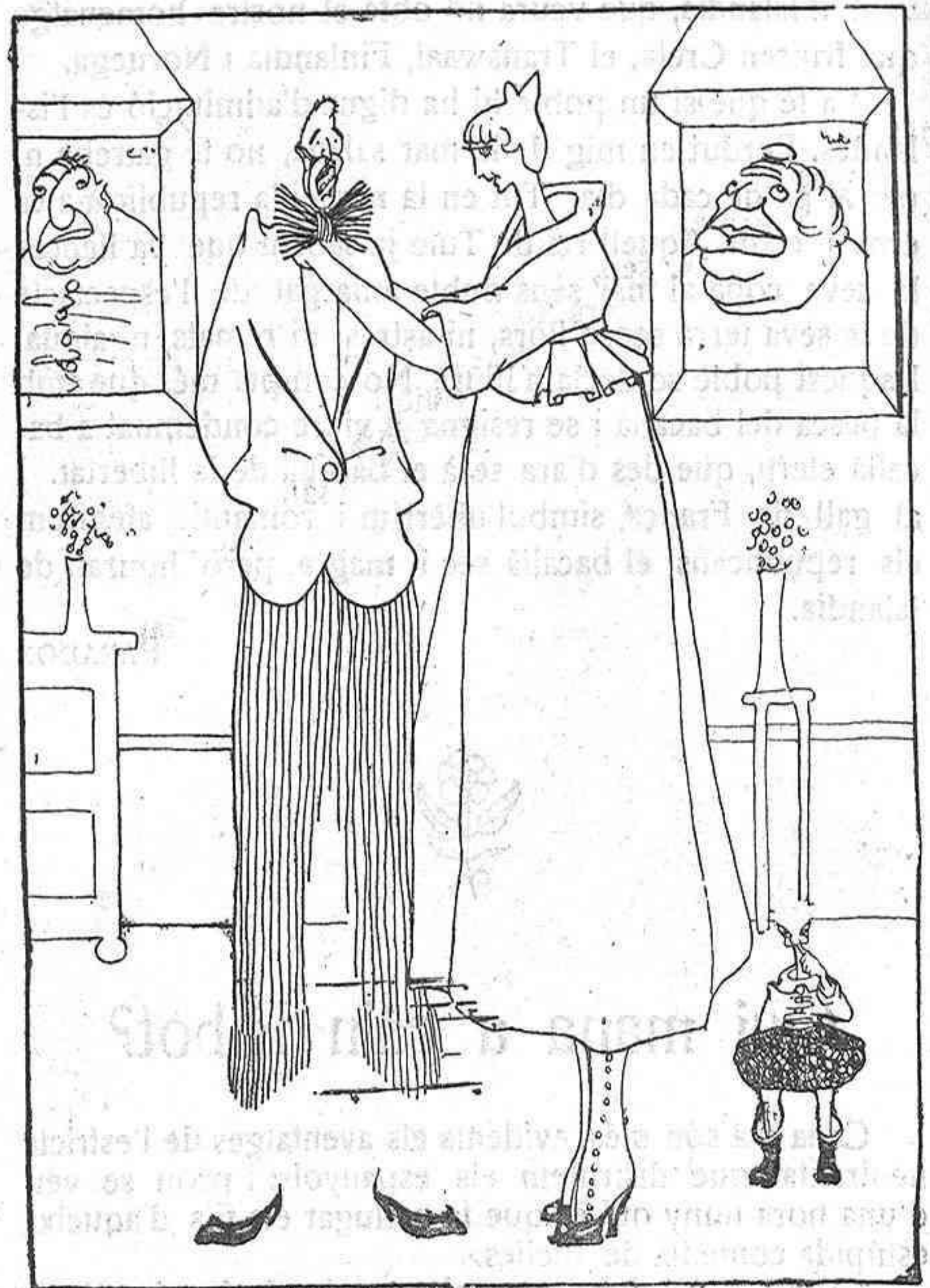
El diputat bocamoll, va riure espontàniament la nostra pregunta.

—Mireu si vàrem parlar de la possibilitat de juntar-nos, que jo crec vàrem aixecar-nos aviat de taula perquè ja fets malbé els absents, hauríem tingut de començar a malparlar els uns dels altres.

Correu d'Alemanya

Temps enrera va córrer el rumor—i era ben cert—de que el corresponsal de *La Vanguardia* a Alemanya, En Fernández Rodiño, havia escrit an En Santos Oliver per a que li enviessin... diners? llibres? roba?, no. Pots de conserves, per a poder menjar.

Avui, per tot Barcelona, corre una carta d'un altre barceloní que frueix a Bremen les delícies de l'organització i de les victòries d'Alemanya. Però aquest barceloní no demana conserves perquè sab que no li arribarien, ni es plany de la seva situació per a no comprome-

—On vas amb aquest llaç de corbata tant mal fet.

—Ja veuràs, noia, jo depèn de l'Ajuntament, però no soc dels del llaç.

tre's. Però, com a bon català, troba la manera de protestar i d'amagar l'ou a la censura. La carta acaba així: «Las molestias del bloqueo las vamos pasando de la mejor manera que podemos. La situación no es mala y se conseguirá mejorarla.»

»Expresiones a Juan Ensfosquem de Gana, si lo veis.»

L'organització alemanya deixa molt que desitjar. En Vogel hauria d'estar a la censura de Bremen. I Encara dubtaria, perquè Gana, també és cognom català.

2000

2000

Són molt pocs

No sabem qui deu haver sigut, si els de l'escorxador de Gracia o els d'*El Correo Catalán*. El cert és que els germanòfils han publicat una mena d'anuari on hi figuren tots els partidaris del pangermanisme que hi han a Bohorgues, a Cáceres, a Vallecas, a Benifayo de Espioca, a Madrid i a Barcelona.

I, la veritat, són molt pocs. Em sembla que n'hi han més. De moment hi falten els militars, molts metges, molts banquers, molts propietaris, però ni el *Capitán Viriato*, ni l'*Armando Guerra* ni *El Capitán Centellas* hi són. En canvi n'hi han que em penso que no tindrien de ésser-hi.

Exemples:

Entre els artistes hi figura l'Enric Casanovas.

En *Nobas* germanòfil? No li he volgut dir, perquè s'en va a l'impremta on han imprès la cosa i al menys volca les caixes.

Altre matrimoni: entre els advocats hi ha En Pere Corominas. Això és molt fort. Nosaltres hem tingut diferències amb En Corominas, creiem errada la seva actuació política, però sabem que és sincer i que estima la França de tot cor.

Un altre germanòfil, agafin-se, Antoni López. Nosaltres germanòfils? Perquè dir don Antoni és dir LA ESQUELLA. Vaja! Això és una broma de mal gènere.

Ja sé lo que diràn. Que són *otros López* i uns altres Corominas i uns altres Casanovas. Molt bé, però això és

anar de mala fè, perquè a Barcelona En Pere Corominas és En Pere Corominas ex-regidor, diputat, l'autor de *La vida austera* i *Les presons imaginaries*. L'Enric Casanovas és l'escultor que tots coneixem, i don Antoni López industrial, és l'editor de *La Campana de Gracia* i LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

Els germanòfils que vostès han posat a les llistes podran dir-se aquests nom i cognom, però no són En López, ni En Corominas, ni En Casanovas.

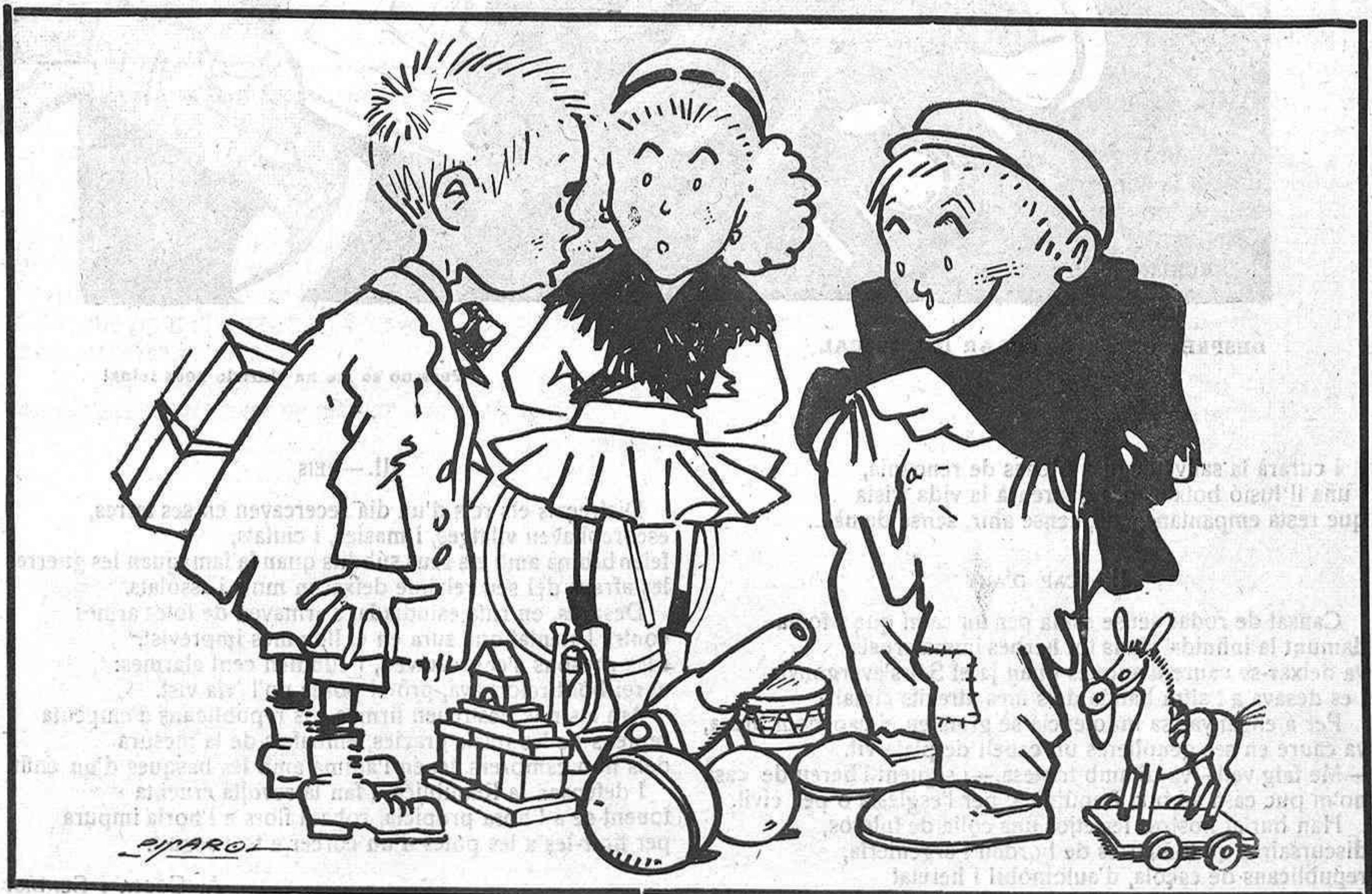
Tríptic roig

I.—NADAL

En un ambient de misèria, contra unes parets en runes, ha vingut al món un àngel subrepticiament intrús; el cor de la nit històrica li ha badat ses portes brunes i Galilea retorna, i ompla un estable Jesús.

La beïata se desperta; l'hora és freda i desusada; la campaneta la crida damunt la capella ardent; s'obra pas en la disbauxa, sembla creus entremaliada, ncantant-se en el pretèrit, *passant de llarc* pel present.

—I tu, angelet miserable, condemnat a fams i a engunia, treuràs en l'adolescència una mà mercantilista; una creu miraculosa damunt ta llengua geurà.

—Veus com han vingut els Reis?

—Sí, noi, es veu que són més valents que l'altre.

DESPRÉS DE LA CIRCULAR DEL FISCAL

—Pues no se me ha chirado posa feinal

I curarà ta saliva llagues plenes de rencunia,
i una il·lusió botxornosa distreurà la vida trista
que resta empantanegada, sense ahir, sense demà...

II.—CAP D'ANY

Cansat de rodar sense esma per un camí que's fonia
damunt la infinida plana tot herbes immaternals,
va deixar-se caure d'anques quan ja el Sol s'averkonyia
i es desava a l'altra banda dels més atrevits cimais.

Per a enganyar sa indolencia se gratà en el cap com brasa,
va caure en ses genolleres un cabell de plata vil.
—Me faig vell—va dir amb tristesa,—i siguent l'hereu de casa
no'm puc casà amb la República, per l'església o pel civil.

Han burlat nostres festetjos una colla de fuleros,
discursaires quilomètrics de bordell i argenteria,
republicans de caçola, d'automòbil i heretat
que m'empipen i se'm mostren cad'any nou més embustersos,
i maregen i bescanten a l'home que amb gosadía
entra al fons de la meva ànima, cala el meu pit apagat.

III.—REIS

Disfregats els reis d'un dia recercaven en ses terres,
escorcollaven vilatges, i masies, i ciutats,
feien broma amb els seus súbdits quan la fam i quan les guerres
les afraus del seu reialme deixaven muts i assolats.

Després, en ruta estudiada, s'armaven de totes armes
contra l'atentat que sura en el lloc més imprevisit,
i les presons s'engreixaven, i cundien cent alarmes:
el rei-bòlit retornava, prò el poble no'l 'via vist.

Ara els reis bestreuen firmes, els republicans d'empenta
replens de les reials gracies, embafats de la mesura
dels nou cambriers, tenen l'ànima amb les basques d'un enfit.

I defensen la República, i fan la revolta cruenta
fontent-se a l'hora propicia, robant flors a l'horta impura
per tirar-les a les potes d'un corcer a trot seguit.

A. COSTA I SENDRA

2000

GLOSARI

ESPURNES DE LA GUERRA

Un altre vaixell espanyol, el San Leandro, torpedejat pels submarins d'Alemanya; el vaixell, enfonsat amb tota l'organització, tot el mètode, tota la crudeltat i tot el refinament de que són capaços els homes de la Kultur; els tripulants, abandonats vintissis hores a la inclemència de les ones, vintissis hores d'agonia sense mort.

I què havien fet aquells homes?... Duien pot-ser dinamita o canons dins del vaixell?... Res d'això. Horroritzeu-vos; portaven fruita. Devia ésser la fruita prohibida de que'ns parlen les sagrades escriptures; no's comprèn d'altra manera.

Però, segons ara s'expliquen les autoritats alemanyes, no és pas pel pecat de dur fruita, prohibida o lliure, per lo que s'ha castigat amb tant de rigor als nostres marins, sinó perquè les taronges, o les peres, o les figues seques, o les pomes camosines les duien (els desvergonyits!) sense un permís, sense un salvo conducte, sense un certificat del Cònsol alemany.

Confessem que la casa consignataria va sofrir un descuit imperdonable, un erro d'aquells que no's poden deixar passar sense el degut correctiu. ¿On s'és vist que'ls vaixells d'una nació neutral, d'un poble neutral i lliure, s'arrisquin a transportar articles de tanta greugesat com són mandarines o figues seques, sense la venia dels Imperis Centrals?... Això és una badada, cavallers.

Si, senyors, qui la fa, que la pagui.

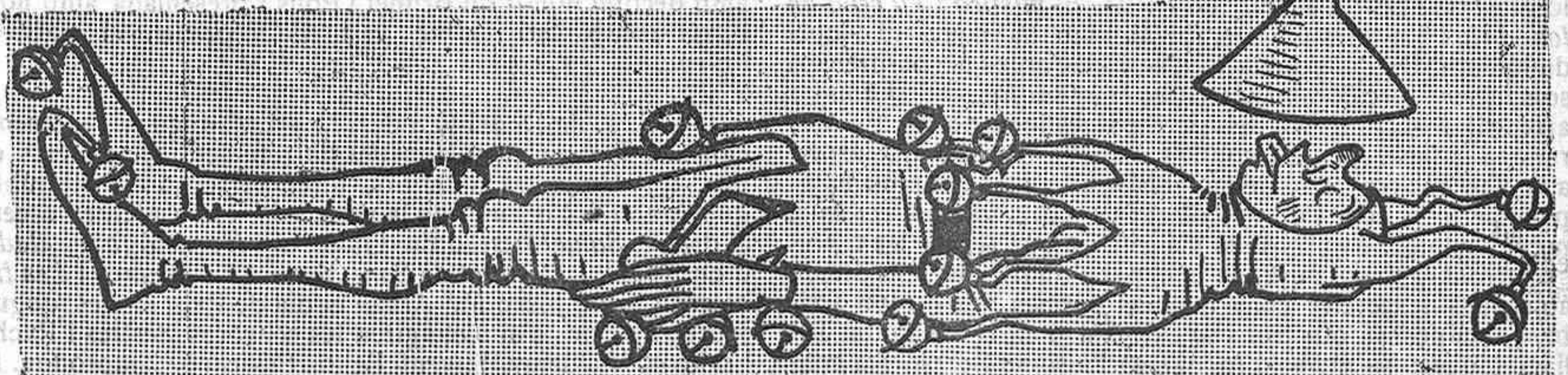
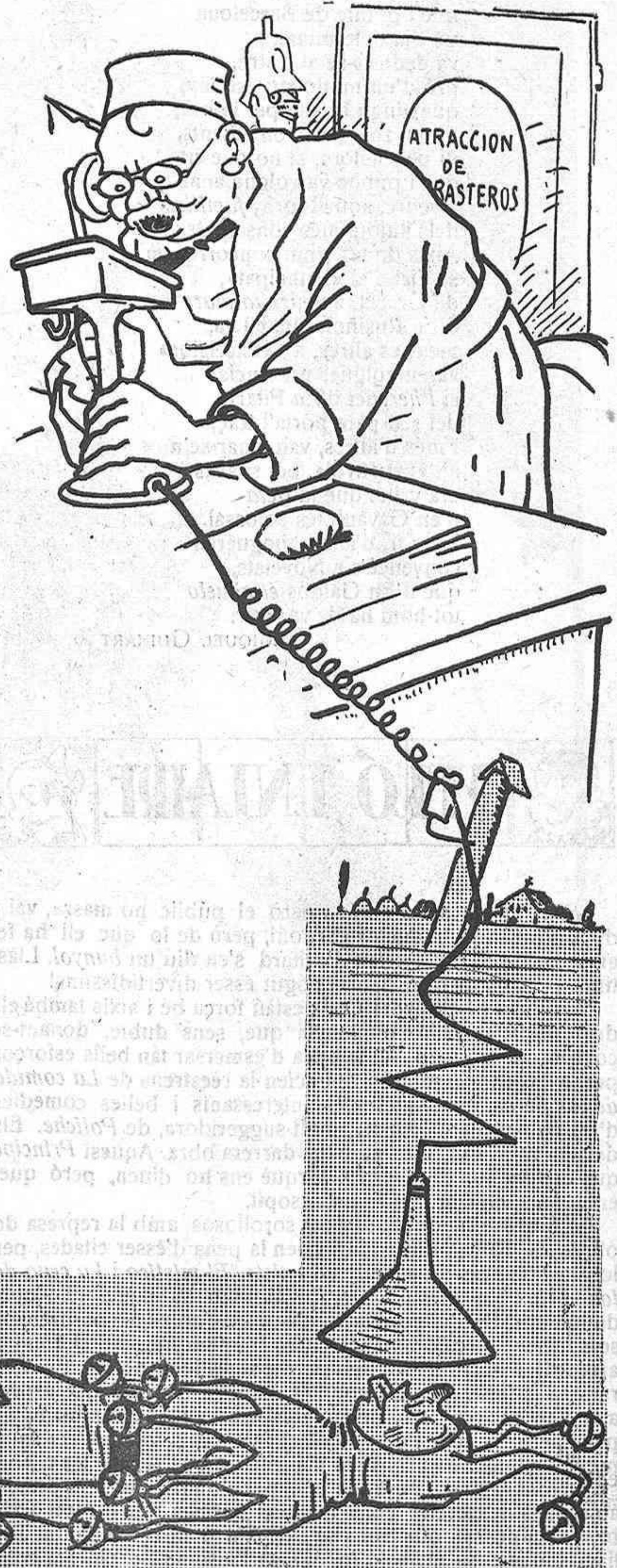
Lo que cal als espanyols, és fer com Sant Francesc, que de tot donava gracies a Déu; i aixís, carregats de paciència, podem restar sempre al aguait de un mal major.

¿Que'ns tiren un carregament de figues seques a pico?... Alabat siga el sant nom de Jesús! Pitjor seria que no les llencessin al fons del mar i les enviessin a Berlin.

Alli en farien «pa de figa», sempre millor que'l pa de K. K., que prou el necessiten; i aleshores la guerra duraria uns quants mesos més.

Val més que se'n gaudeixin els peixos, encara que després ens toqui haver de menjar lluç enfigaçat.

XARAU

VIGILIES DE CARNESTOLTES

—Senyor Rei de la broma, apa, llevi's que ja és hora d'espavil·lar-se.
—Deixeu-me tranquil. Ara rai que teniu un alcalde, de bromal

Epigramàtica

No fa, per cert, gaires dies,
curiós, vareig observar
que'l públic de Barcelona
un dia determinat,
va dedicar-se al teatre,
prò d'un modo tan estrany,
que ningú hi anà per l'obra,
ni tan sols pels comedians,
ni pels autors, si no que era
que'l públic va volgué anar
a veure, aquell jorn, *famillies*
dels autors més consagrats.
Aixís doncs, gran concorrencia
se dirigí al «Principal»,
de Gracia, a veure *la mare*
d'En Rusiñol, què tal va,
mentres altres, a l'«Excelsior»
varen volguer presenciar
si *l'hereuet* d'En Pitarra,
del seu pare porta'l traç,
i més d'altres, van anar-se'n
a l'«Espanyol», per si acàs
era vritat que la *tieta*
d'en Gavault, és colossal.
I per fi, d'altres, pogueren
convencè's a Novetats,
que d'En Galdós *el abuelo*
tot-hom ha de venerar.

MIQUEL GUINART

El príncipe se divierte... però el públic no massa, val a dir la veritat. El traductor perdoni, però de lo que ell ha fet amb l'obra d'En Tristan Bernard s'en diu un *bunyol*. Llàstima veritable perquè hauria pogut ésser divertidíssima!

En Puga i la senyora Ortiz estàn força bé i aixís també els demés artistes de la companyia que, sens dubte, donant-se compte de que no val la pena d'esmersar tan bells esforços per a coses tan minces, anuncien la reestrena de *La comida de las fieras*, una de les més interessants i belles comedies d'En Benavente i l'estrena, molt suggeridora, de *Poliche*. Els desitjo més sòrt que amb la darrera obra. Aquest *Príncipe* que creiem que es diverteix perquè ens ho diuen, però que, en el fons, creiem que és un ensopit.

En Morano ha obtingut èxits sorollosos amb la represa de obres de força. Entre elles valen la pena d'ésser citades, per lo que són i per la tasca de l'artista, *El místico* i *La cena de las burlas*. En totes dugues, En Morano ha merescut elogis de tothom. De l'interpretació d'aquestes obres, se desprèn no sols la seva força dramàtica encertada sempre, sinó el domini aciençat i acuradíssim dels personatges incorporats. En Morano, a la fàsis d'En Zacconi, és un actor d'estudi que arriba a la elaboració pacient de la genialitat. La flama sembla llamp, però és foc. Fòrmula d'art és aquesta que pot-ser és la més adaptada i natural en la llei estètica que regeix les representacions teatrals. Fòrmula que, per altra part, té, sens dubte, amagades i secretes convencions i normes que no tots arriben a copçar i que trobà sa exageració en el malhaurat Tallaví i quasi sa negació rodona en l'insigne Borrás. Sia com sia, En Morano que es serveix d'aquesta fòrmula, reflectant-la damunt l'indiscutible personalitat de sa *manera artística*, aconseguix veritables acerts com són els darrerament obtin-

guts amb *El místico*, l'humaníssima obra d'En Rusiñol i *La cena de las burlas*, el poema opulent d'En Sembenelli.

Al «Tivoli» anuncien dugues novetats que poden donar-los bones entrades: el debut de la Blanca Suárez i l'estrena de *Sant Jordi mata l'aranya* que, segons diuen, s'estrenarà—*definitivament!*—un dia d'aquests. Ja era hora!

Poques coses més ha donat la setmana passada. Tot són anuncis i preparatius. Els petits teatres, segueixen vent en popa, sense cuidar-se més que de les astracanades a l'us o l'antigualla.

Al «Salón de la Comedia» fa En Giménez una bona campanya alternant el repertori modern espanyol amb l'estranger i fent, sense escarafalls, d'aquella sobria i neta i franca manera catalana que li és peculiar amb molt acert una pila de obres que no tots els primers actors poden fer. Però En Giménez no es dóna importància i va fent creacions tot tranquilament, com qui no val la cosa. Es el seu tarannà.

I ja no sé què més els hi digui.

Ah, sí! Al «Nuevo» debuta dissabte la companyia amb la estrena d'un sàinet madrileny. *El abanico de la Pompadour*. no ha donat massa aire. Ja era de preveure.

A propòsit del «Nuevo», una notícia que pot-ser serem els primers de donar. A començament del mes de març, l'intel·ligent, expert i actiu empresari Antoni Bargues, company d'aquell altre as de les empreses senyor Marsans, portarà al teatre «Nuevo» a l'aplaudit actor F. Morano, que el 31 de aquest mes acaba a «Novedades» per a que faci una campanya popular, donant a conèixer al públic del *Paralelo* les grans creacions i el repertori clàssic i modern que han constituït la temporada actual.

Es un noble desig de popularització artística que mereix totes les simpaties.

FARFARELLO

LICEO.—S'han celebrat les diverses funcions de la temporada, amb força èxit. Més val aixís. El dimarts, en *Rigoletto*, foren molt aplaudits, amb justícia la Capsir i l'Schippa, la Camozzi i En Bonini. Fou, com ja sabiem, un *Rigoletto* molt acceptable.

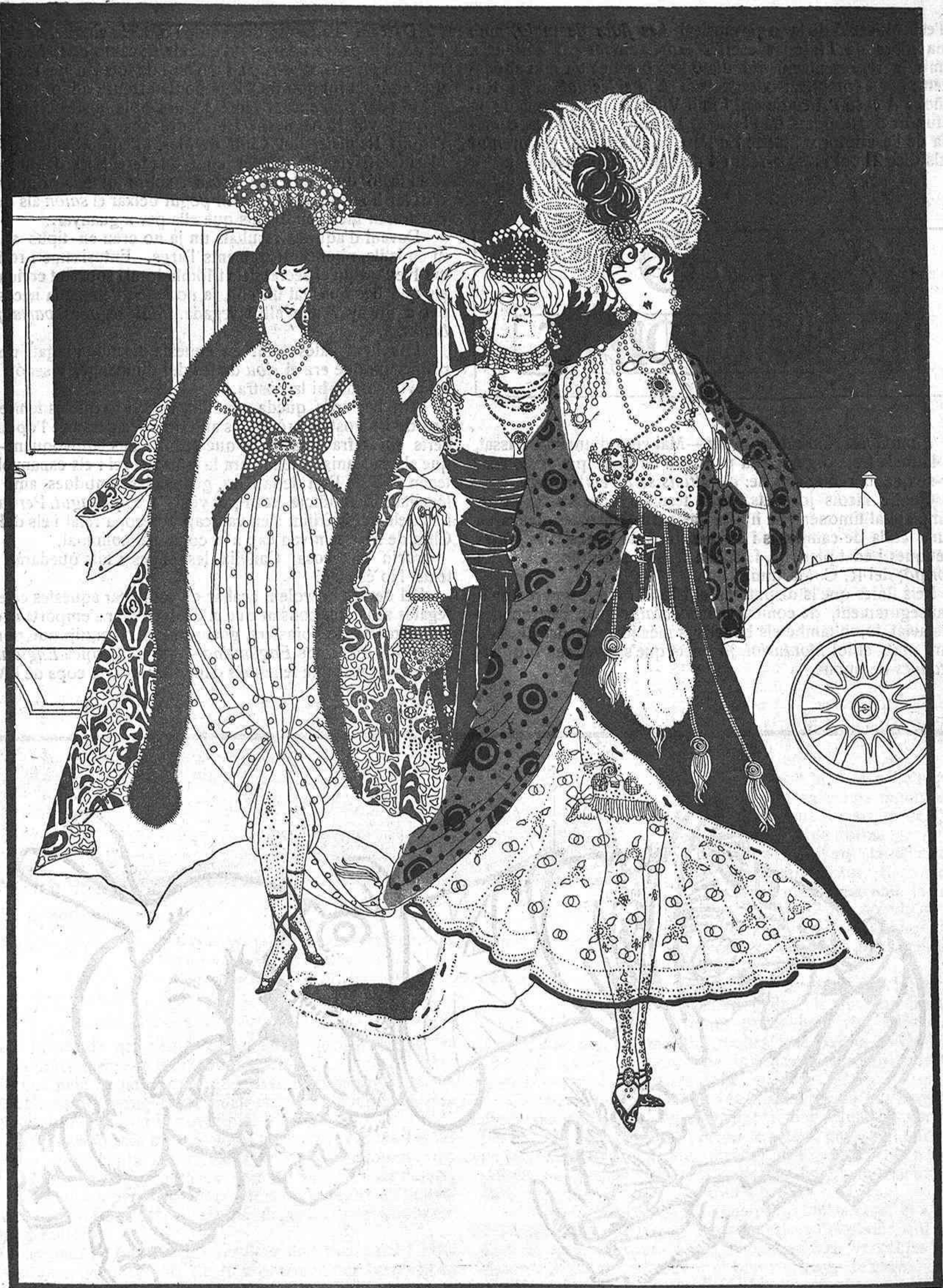
Dimecres i en funció d'abonament organitzat per no sé quantes societats benèfiques—segons *resava* el cartell—*serata d'honore* de la senyoreta Vix que tantes admiracions i simpaties s'ha guanyat a Barcelona. Fou per a ella un veritable triomf tota la vetlla. Cantà el segon acte de *Thais* on fou molt aplaudit en Crabbè, el tercer de *Manon* i el quart de *Lluisa*. Ademés brodà, lo que es diu brodar amb la veu, unes esquises cançons franceses. No en vulguin més d'aplaudiments, ovacions i enhorabones!

Com hem dit, amb aquesta funció—la quaranta—s'acabà la present temporada, que ha sigut bastant arrodonida.

Mai menys i sempre més!

—En el «Teatre Olimpo» (Ateneu Obrer del districte II), tindrà lloc diumenge a la nit una funció en honor del notable director d'escena En Salvador Farrarons, estrenant-se l'obra en cinc actes del nostre amic i col·laborador Emili Graells Castells que porta per títol *Càlzer d'amargor*. Serà posada amb decorat nou d'En Brunet i Pous i presentada amb nombrosa comparsa, atreç, vestuari i prenent-hi part tot l'Elenc.

—«C. A. de D. del C. i de l'I.»—Les dugues representacions de Teatre Català, donades darrerament en aqueixa entitat, igual que les anteriors, foren correspostes pel públic, que omplí les cadires de la vasta sala; es posaren en escena, el dia 31, *Sàinet trist*, d'En Guimerà i *L'ocasió fa el lladre*, d'En Roure; i *L'estiu de Sant Martí* d'En Mestres i *Les tres alegries*, d'En Josep M.ª Arnau el dia de Reis; en les dugues representacions s'hi distingiren les senyores Mestres i Puchol i senyors Valldaura, Sirvent, Bello, Pellicer i Camprodón. En la primera de les que avui ressenyem se celebrà un homenatge a l'excels poeta-music català En Josep Anselm Clavé, format per la llegida d'un proemi del poeta Apeles Mestres

CAP AL BALL ARISTOCRÀTIC DE CA'N FABRA

—Niñas, ya cale que tengais fuerza cuidado de que no se os escape ninguna pelabra en catalan.

i l'escenificació de la peça musical *Les flors de maig*, amb una glosa de l'Iglesias escrita expressament per a dit acte. Amb la representació del dia 6 se començà un nou abonament; per a completar-la segueixen *L'intel·lectual*, d'En Rusiñol i *A casa l'Alcalde* de l'Emili Vilanova i l'estrena de la refundició del drama de l'Iglesias *La mare eterna* i la comèdia de l'escriptor reussenc En Pere Cavallé *Amor és joventut* pels dies 21 del mes corrent i 4 de febrer respectivament.

Campionat Català de Rem.—Mai com diumenge passat, en la bella festa organitzada pel Club de Mar, pogué constatar-se quanta raó té allò de: *els últims seràn els primers*.

Quatre xicots jovenets, però fermes i entusiastes—descomptem al timoner que ho feu bastant malament—guanyaren a una colla de campions i ex-campions de selecció de pintes atlètiques i edat plenària, fent una regata esplèndida en el iol *Morató*, del R. C. Marítim.

I els únics que'ls disputaren el triomf i que hagueren guanyat segurament, de començar l'*embalatge* quatre estropades més aviat, foren també els bogadors més jovenets del Club de Mar, amb el iol *Monturiol*, jovenets que's revelaren uns *embaladors* de punta.

Darrera d'aquests dos equips models vingueren els campions d'Espanya i darrera d'ells els ex-campions, fent un paper tots plegats, d'*estraça*. I darrera de tots els de Tarragona, que amb un iol nou de trinca podien treure millor resultat.

Pot-ser som excessivament durs en la nostra crítica, però a qualsevol li haguesiu fet creure abans de la regata que l'equip Raldiris, del Club de Mar, i l'equip Santamaría, del Marítim, havien de quedar com quedaren! El desencant, la desil·lusió de molts fou grossa, sobre tot pels primers, que d'haver-ho sapigut haguessin pogut deixar el *salon* als qui demostraren més condicions que ells per a guanyar.

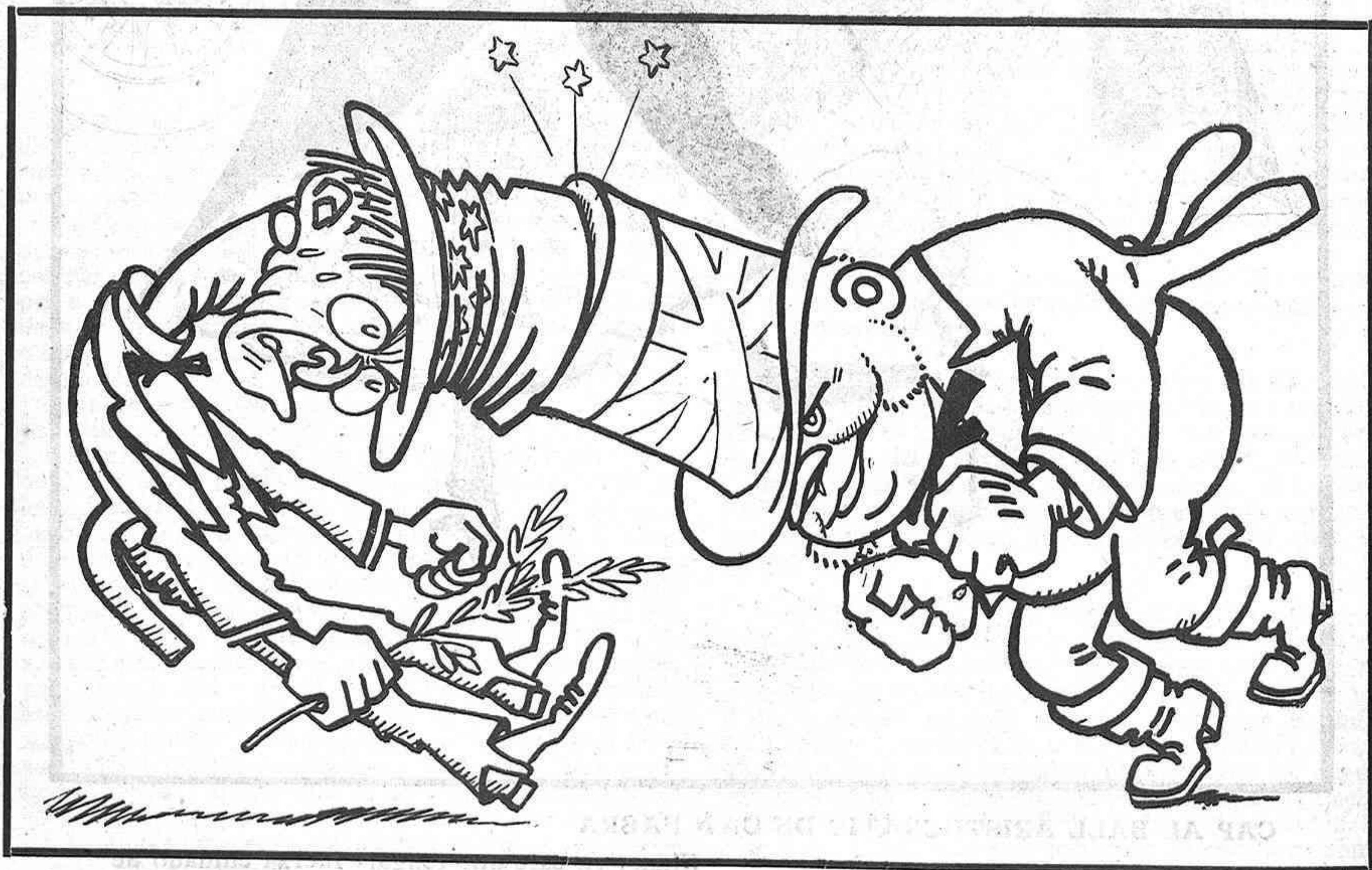
Davant d'aquests resultats un ja no creu en tipus atlètics, ni en istils, ni en entrenaments llargs. Entusiasme i resistència. Heu's-aquí el secret dels triomfadors! I sobretot creiem que els que han guanyat un cop, ja no tenen l'empenta necessària per a guanyar una altra vegada. *Mai segones parts foren bones*.

Ens hem extès molt en aquesta discutida regata de iols, primer perquè era el *clou* de les del diumenge, i segon perquè volíem dir-hi la nostra.

Ara bé; com queda apuntat, succeí lo que'ns temíem en una de les nostres cròniques anteriors—a pesar de l'opinió de certs *savis* fracassats, de que sempre ens equivoquem—i és que els catalanistes tenen ara la copa del rei i els espanyolistes tenen la d'En Prat de la Riva, guanyades ambdues amb tota legalitat. El conflicte, com pot veure's, és *pel·ligut*. Perquè els ulls dels del Marítim s'en van cap a la copa reial i els dels del Club de Mar se'n van cap a la copa mancomunada.

Facin una cosa. Canviïn les copes i tots quedaràn contents. No és això?

Pel demés no volem acabar de comentar aquestes cèlebres regates sense fer constar que el Club de Mar s'emportà la copa de l'Atracció de Forasters, guanyada per l'equip que portava el canot a dos remes *Englantina*—pobre i heroica *Englantina*, el bot més vell que tenen els dependents—i la copa de l'Ajun-

COMPETENCIA DE BERRETS

John Bull.—«¡Los míos son los mejores!».

CONSULTA

- Sabs lo que't convé a tu, Enriqueta?... Un bon marit.
- Això ral, case't amb mi.
- No pot ésser, filla. Jo sóc metge, però no sóc farmacutlle.

tament guanyada per l'equip de la canoa *Flordeneu*. Res, les guanyen totes menys la de compromís!

També hem de fer constar que foren molt boniques les regates de nois del Refugi Naval i dels *pescaires*, aquests darrers sobre tot, que donaven la nota típica a la festa.

L'organització sols mereix elogis; perfecta i acabada. I el resultat de públic també ben remarcable. Hi havien tots els vers aficionats al *rowing*, confosos amb un bell estol de dames, que no hi anaven per ballar com altres fan en festes no llunyanes, sinó per a fruit del espectacle deportiu més important d'aquest hivern.

Campionat de futbol.—Els resultats dels tres partits celebrats diumenge passat és de lo més còmic que hem vist en aquesta temporada.

Figurint-se. *Internacional-Barcelona*: 0 a 0; *Español-Sabadell*: 1 a 0; *Atlètic-Uni*: 3 a 2.

Què els hi sembla? Veritat que els jugadors d'alguns Clubs devien estar de broma?

Ah! Ens descuidavem de dir que'l primer partit fou sospès

vinticinque minuts abans d'acabar i no sabem si això és vàlit.

Sigui com vulgui. Si no s'animen tots plegats diumenge que vé, aquest Campionat perdrà en interès... i en públic.

Apa, arriba, jugadors, que la cosa es refreda. Alguna sorpresa, quan menys!

HIP

NOTES D'ART

Al Saló Parés, el nostre estimat amic En Santiago Rusiñol, acaba de exposar una nova col·lecció de quadres. Certament no's podria començar millor l'any.

Els temes elegits aquesta vegada per l'artista no són sempre els jardins tan admirats; l'etzar el portà a Cuenca, i la ciutat castellana està mapada en sos diversos aspectes, d'una manera esplèndida. Hi ha una tela, si no'ns equivoquem «Vall de Huertar»—és la primera entrant a mà dreta—que al nostre concepte, té un gran valor per lo ben ponderats de tots els termes, per lo brillant del colorit i sobre tot per la lluminositat; l'anomenat «Cases penjades» és també interessantíssim, com ho son «El Júcar» i «Cuenca». La «Casa de la Bruixa» és molt pintoresc. Se'n podria dir «Els troglodites moderns». Ademés hi ha una lluna que sembla una dobleta de cinc duros.

Aranjuez paga també la seva contribució al gran pintor. El quadre aquell dels grans plàtans amb la casa al fons, daurada pel ressol, és de una delicadesa imponderable; molt hermós aixís mateix el dels ametllers florits.

Però qui s'emporta la palma aquesta vegada és la ciutat de Girona. Poques obres hem vist d'En Santiago,

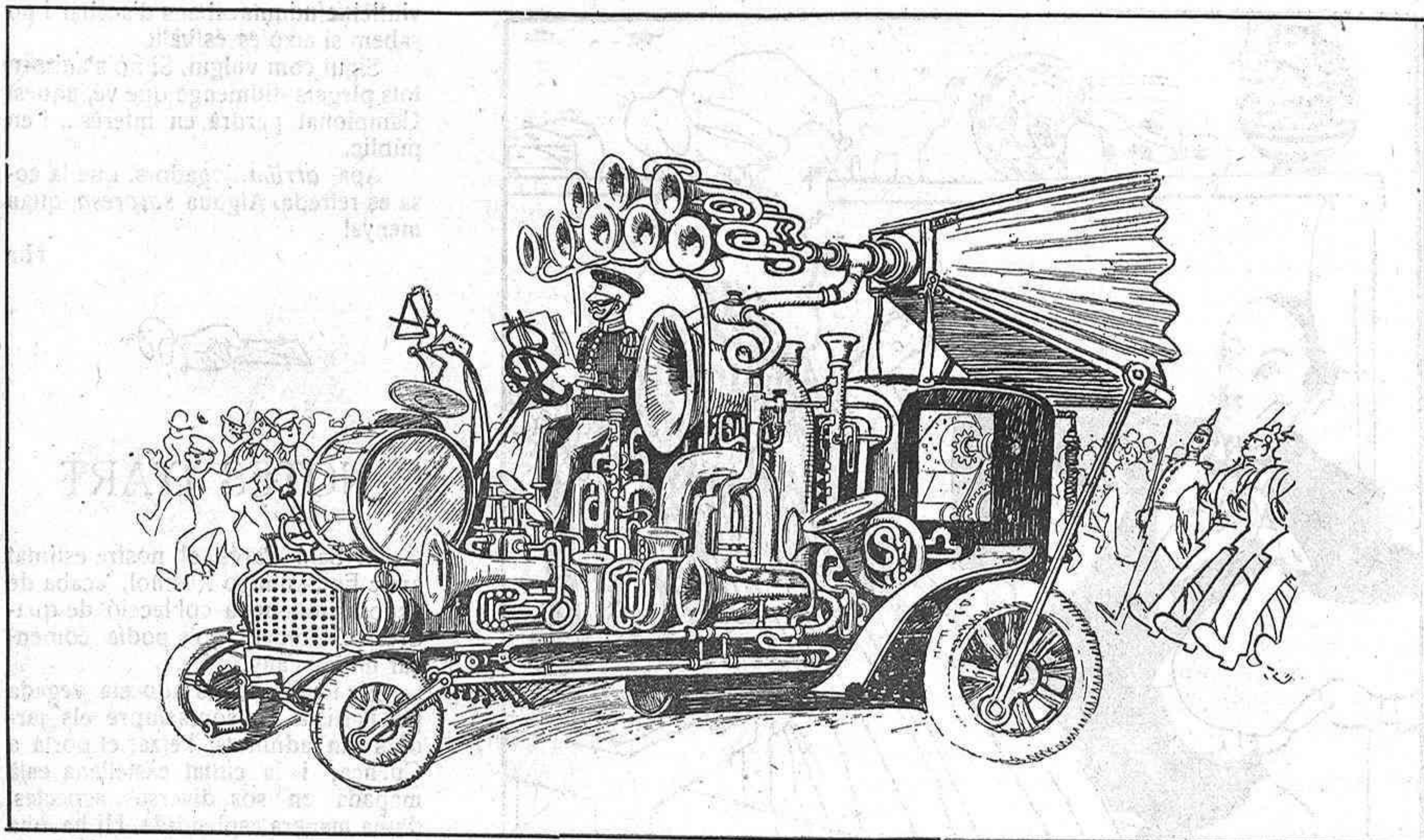
i això que n'hem vistes moltes, que arribin a «Un jardí blau», a «Jardí del mestre de capella», «Un pati», «Brolladors i roses» i «Claustres de la Seu».

L'anomenat «Un jardí blau» és una delícia; els que no tenim diners per a adquirir-lo sentim temptacions d'anar-los a robar. Però millor és no anar-hi ni tenir-lo a casa, perquè al mirar-lo un hom sent enveja, neguit, unes furioses ganes d'anar a viure allí. Es, pot-ser, una de les teles en que En Rusiñol se'ns presenta més com a pintor que com a poeta.

«Un pati» és preciós, fi i construït perfectament; el «Jardí del mestre de Capella», un verdader esforç del pintor, qui juga amb els verds i d'aquesta sola gamma en treu veritables delicadeses. Felicitem de tot cor al bon company de causa.

En el salonet de *La Publicidad* hi hagué una molt interessant exposició d'art animalista. Sobresortien uns vedells d'En Sunyer. A câ'n Dalmau s'exposen uns boxos sumament interessants.

2000

Davant de tanta organització i tant mètode el poble hi acudí admirat.

Llegim a *La Vanguardia* un article, *afanat* qui sab d'on, en] que's parla del judici que meresqué en Guy de Maupassant an En Porto-Riche. I al copiar el retrat físic que del gran con- tista fa aquet se diu: ...«tiene unos 135 años»...

Home! Vol dir?

Bè, es veritat, que ja sabem que a *La Vanguardia*, son hu- moristes!

Deien que l'Ignasi Iglesias...

Deien que a «Romea»...

Deien que per sis mesos...

Deien, deien... però ca!

L'Empresa ja ho ha desmentit .Però, no obstant, l'Iglesias se nomena a si mateix. «Futur director de la futura compa- nyia catalana». ¡Misteril!

Els germanòfils estan rabiosos—aquesta és la paraula—perque l'Ajuntament ha acordat definitivament la celebració del Saló dels Artistes Francesos.

Els pobres treuen foc pels caixals. Això els periodistes. Els pintors no s'atreixeixen a dir res. Mes o menys cada Bai- xeras te por de que li surti un Llimona. I ja saben que'l suc de llimona es amargant.

S'ha celebrat organitzada per el R. M. C. una volta a Ca- talunya, motorista. L'organització ha sigut perfecta. Per for- una—i molts anys duri—no hi ha hagut cap desgracia. I ¡na-

turalment! aquesta nova manifestació motorista no ha tingut cap èxit de públic!

No es veritat que a Espanya els homes que disfruten dels grans càrrecs, ben retribuïts i de molta responsabilitat no facin res i no tinguin altres aspiracions que cobrar el sou regaladament. No es veritat. Treballen. Adhuc de vegades, tro- bant petit el camp de sa actuació oficial van al periodisme per aixamplar-lo.

Aixís, l'altre dia un diari madrileny publicà un sensacio- nal article parlant de la tauromaquia, elogiant-la i cercant les influències beneficioses que exerceix sobre la cultura!

I firmava tan lluminós article el Subsecretari d'Instrucció Pública, D. Natali Rivas!

Diuen que al Refectorium, hi haurà una hora destinada a servir no mes que sopa... però costarà una pesseta!

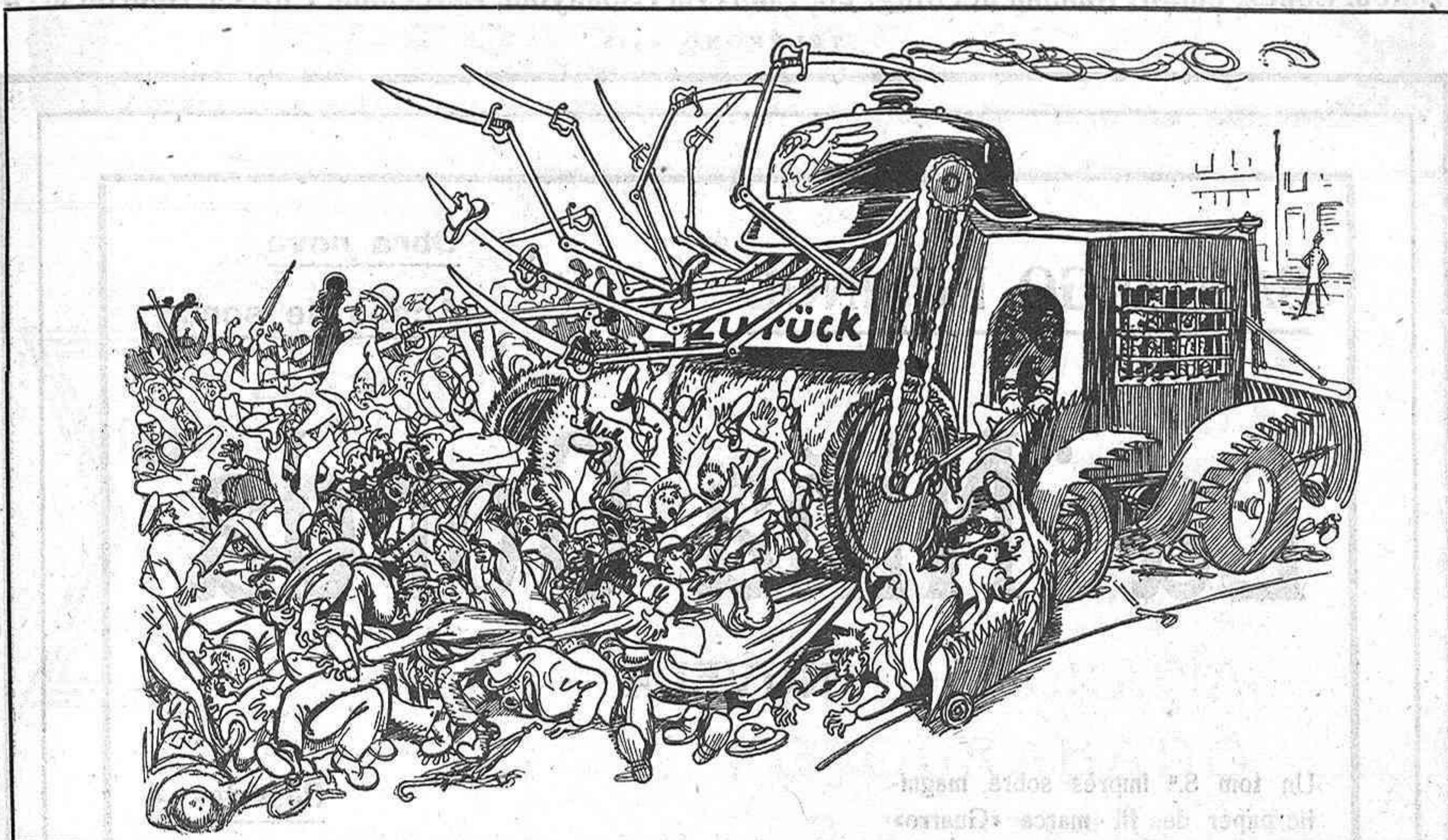
Malament! Mentre no's restauri la costum de la *sopa boba* en Romanones no ho trobarà bé.

Ara, nosaltres creiem que la sopa empescada per En Regàs es per a llepar-se els dits, ¡l En Romanones que digui lo que vulgui!

L'altre dia fóren sorpresos en fragant delictes d'adulteri dos amants pertanyents a dos encopetades families de la colonia americana de Barcelona. I segons sembla el marit de l'adúl- tera sorpresa també es venjava fent-les portar molt llargues al qui les hi feia portar an ell.

Emperò, per lo vist, no'n tingné prou en aplicar la 'pena de Talió sinó que feu tancar a la seva costella a la *torra* del carrer d'Amalia i al seu rival a la Model. Aquest fet és comen- tadíssim en els llocs aon es reuneix *gente bien*.

El fet ocorregué en una casa de... reunions nomenada a «cà la Blanca». I un criminalista molt trempat, va contestar

I quan el té a tret, aleshores la màquina comença a apallisar-lo.

als dos amants quan aquests protestaven de que se'ls conduís a la presó.

«No hi ha més remei! Ja que han anat a cà la Blanca ara és precis que vagin a cà... la Negra» (Historic).

El dècim (número 29.875) de la rifa de cap d'any que va tenir la generositat de regalar-nos amb destí als pobres de la nostra coneixença el senyor Morató, propietari del Cafè-restaurant «Nuevo Liceo», va sortir premiat amb una sòrt de les petites.

Les 50 pessetes cobrades fóren immediatament repartides en la següent forma:

Paca Robles, Riera Alta, 2, 5.º; 10 pessetes.—Nicasia Rodríguez, Huertas, 7, 4.º; 5.—Francisco Sentis Miró, Radas, 37, 3.º 1.ª (P. S.); 5.—Valentín Huertas, Tigre, 8, 1.º, 3.ª; 5.—Vicenta Martínez, Tapias, 17, 2.º, 1.ª; 5.—Vicenta Pérez, Carretas, 23, 1.º, 1.ª; 5.—Manuel Rius, Dos de Mayo, 239, pral, 1.ª; 5.—Francisco Biola, Luna, 10, 4.º, 2.ª; 5.—Marcelina Ruiz, Huertas, 7, 3.º, 1.ª; 5.—Total 50 pessetes.

Repetim les més corals mercès al generós donant...

A la Diputació varen treure la rifa. L'Utrillo que fou l'encarregat de repartir els «quartos» anava d'un lloc a l'altre entregant el «precioso y vil metal» procedent de Madrid. An En Pio de Valls li tocaren 50 duros i an En Costa-Deu quinze. En Costa-Deu, al sortir del Palau de la Generalitat va comprar unes castanyoles que li havia encarregat *La Argentina*, des dels Estats Units.

Loteria i castanyoles. ¡¡I després diràn a Madrid que a la nostra Diputació no's fa Patria!!

Tan gros ha sigut, enguany, l'èxit obtingut pel nostre «Almanac de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA», que, a pesar del ti-

ratje extraordinari, se troba l'edició completament agotada.

Veritat és que, la publicació en ell dels 40 Catalans Il·lustres que formen en la Galeria oficial, fou més que una bona pensada, una troballa editorial, per la qual havem rebut infinitat de felicitacions.

En la diada dels Reis se celebrà al «Palau de la Música», la nomenada Festa de la Llengua Catalana.

Parlaren els nostres patricis enlairant i honorant la nostra parla amb gran entusiasme.

L'endemà *El Progreso* venia furiós.

Lo qual és segur indicatiu del èxit, i de la bona causa que's debatí en l'acte esmentat.

«Enderrera aquesta gent!
I endavant les atxes!

Vapor *San Leandro*?... Espanyol?...

Brrrrm!... patapòm!... A picol!

Vapor *Pelayo*?... Espanyol?...

Brrrrm!... patapòm!... A picol!...

Aquestos rai, que no's queixen. I si ho fan, ho fan amb suavitat, amb dolçura, amb *cold-cream!*

Les farmacies de Barcelona han començat a adoptar el descans dominical.

Aquesta mida dels farmacèutics ha tingut tot seguit la seva transcendència.

D'ensà que fan festa, que les fonts públiques ragen molt més. I es comprèn.

— Deixeu-vos del caudal d'aigua clara que s'estalvia!

Antoni López, editor, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

TELÉFONO 4115

SANTIAGO RUSIÑOL

Obra nova

Acaba de sortir

La "Niña Gorda"

NOVELA

Un tom 8.º imprès sobre magnífic paper de fil marca «Guarro»

Pessetes 4

QUEDA AGOTAT EL

**ALMANAC DE
L'Esquella de la Torratxa
per a 1917**

AGOTAT TAMBÉ EL

BLOC CATALA per a 1917

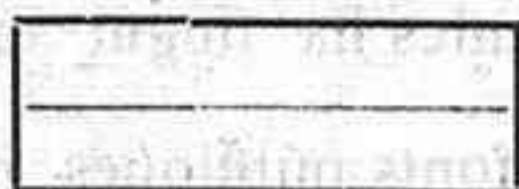
ESTÀ PER AGOTAR-SE EL POPULARÍSSIM

**ALMANAC
DE
La Campana de Gracia
per a 1917**

Preu: DOS rals

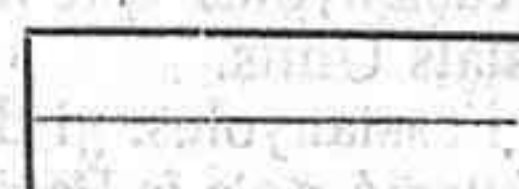
Tapes amb planxes daurades per a enquadernar

L'Esquella de la Torratxa

Tapes soles pessetes 2'50

Tapes i enquadernar » 3'50

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del GirPostal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebaixes.

ARTRITISMO · REUMA · GOTA PIPERAZINA D.^R. GRAU

PÍDASE EN TODAS PARTES

LICOR BREA MÚNERA

CONTRA

- CATARROS
- TOSES-BRONQUITIS
- EXPECTORACIONES
- ASMA Y DEMAS AFECCIONES DEL
- APARATO RESPIRATORIO

LABORATORIO MÚNERA
CASA FUNDADA EN 1875
BARCELONA

V^{DA} DE P. BONET

REPRODUCCIONES ARTÍSTICAS

FOTOLITOGRAFÍA

FOTOGRAFADO

AUTOTIPÍA

TRICROMIA

□ □ □

Aribau, 9, interior **BARCELONA**

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Oólcios nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA

LAMBIOTTE HERMANOS

Sinónimos: Urotropina - Hexametileno tetramina - Formina

PÍDASE folleto explicativo. Muestras a los señores médicos

Agtó. gen.: **S. NAVARRO**
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

BLOKS - NOTAS **BAZAR DE LA UNION**

a DIEZ céntimos

Unión, 3. — **BARCELONA**

GUILLERMO PATTBERG

Importador de Maquinaria de toda clase, Hierro, etc. :: Fabricante de Guarniciones para Cardas

Teléfono 634 - Direc. tel.: Patberg Cortes, 349, ent.º **BARCELONA**

TINTAS SUPERIORES Útiles para escritorio

Calle de la Unión, 3

Bazar de la Unión

BARCELONA

COMERCIALES IMPRESIONES

ESTATUES FAMOSES

La Pau-Wilson il·luminant al món.